

הגלות האחרונים, כפי שהי' בגאולה מצרים — "כימי צאתך מארץ מצרים",
ועאכו"כ בגאולה העתידה — "אראנו נפלאות"¹³⁴,
במהרה בימינו, בעגלא דידן ממש.

* * *

כב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה להבין ענין תחיית המתים.

* * *

כג. נהוג בכל התוועדות דיום הש"ק ללמוד פסוק בפרשת השבוע עם
פירוש רש"י, ענין בהערות אאמו"ר על הזהר דפרשה זו, וכן ענין בשיעור היומי
ברמב"ם.

ויש להוסיף, שמנהג הנ"ל בהתוועדות דיום הש"ק הוא בהדגשה יתירה
בשבת זו — להיותה השבת הראשונה דכל שבתות הקיץ, כלשון רבינו הזקן
בסידורו השוה לכל נפש בנוגע לאמירת פרקי אבות "בכל שבת שבין פסח
לעצרת" — "ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ", כלומר, שהשבת שלאחרי פסח
היא השבת הראשונה ד"שבתות הקיץ".

ובהתאם לכך, ניתוסף עוד ענין במנהג הנ"ל — ביאור משנה בפרקי
אבות שלומדים בשבת זו, שבת שבין פסח לעצרת.

כד. בנוגע לפירוש רש"י — הרי בהתאם לסדר שהונהג לאחרונה
שיציעו מבין הקהל פירושי רש"י הדורשים ביאור והסבר ויפרסמום בהקובצים
כו', יש להתעכב על ענינים שעוררו אודותם.

ובהמשך להמדובר לעיל אודות הגאולה העתידה, שבה מודגש העילוי
דשלשה, גאולה השלישית ובית המקדש השלישי¹³⁵ — נתעכב על ג' ענינים
בפירוש רש"י, כדלקמן.

כה. ענין הא¹³⁶:

על הפסוק¹³⁷ "בזאת יבוא אהרן אל הקודש" — מפרש רש"י: "בזאת —
גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון".

וצריך להבין: מהי הקושי בפשטות הכתובים שבגלל זה זקוק רש"י
לביאור והסבר אודות הרמז ב"גימטריא" ד"בזאת"??!

כפעם הקודמת שדובר אודות פירוש רש"י זה¹³⁸, נתבאר, שהקושיא היא
מדוע נאמר "בזאת (יבוא גו')", ולא "באלו" (פר בן בקר ואיל כו') וכיו"ב,

¹³⁴ מיכה ז, טו. וראה זח"א רסא, ב. פע"ח שער חג המצות פ"ו (בד"ה מהר"י ז"ל). ועוד. ¹³⁵ ראה
גם לקו"ש חכ"ד ע' 565, 567. ¹³⁶ ראה קובץ הערה"ת ואג"ש מאריסטאון (גליון לא) אות
יב. ¹³⁷ פרשתנו טז, ג. ¹³⁸ שיחת ש"פ אחרי תשמ"א סל"ד ואילך.

ויתירה מזה — תיבת "כזאת" מיותרת, שהרי הכתוב יכול לומר "יבוא אהרן אל הקודש בפר גו". ועד"ז בנוגע לכו"כ פרטים נוספים שנתבארו בפירושו רש"י זה.

אמנם, עדיין ישנה "קלאץ-קשיא", אשר, כרגיל בכגון-דא, דוקא על "קלאץ-קשיא" לא שמים לב:

הפסוק "כזאת יבוא אהרן אל הקודש" — נלמד לראשונה בזמנו של משה רבינו, כפי שכבר למד הבן חמש למקרא¹³⁹ "כיצד סדר המשנה, משה חי' לומד מפי הגבורה, נכנס אהרן כו', נכנסו בניו כו', נכנסו זקנים כו' נכנסו כל העם כו'". ובודאי נשאלה כבר אז שאלה הנ"ל (מדוע נאמרה תיבת "כזאת"), ובמילא, חי' הכרח לענות את תירוצו של רש"י — "גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון".

וכאן נשאלת "קלאץ-קשיא": כיצד יתכן שבזמנו של משה רבינו, קודם הכניסה לארץ, וקודם החטאים שגרמו לחורבן בית ראשון כו', ילמד משה עם כנ"י "כזאת יבוא אהרן אל הקודש", "כזאת" — גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון, היינו, שבית המקדש שיבנו לאחר שייכנסו לארץ — יהי "בית ראשון", שקיומו יהי למשך ת"י שנים בלבד, ואח"כ יחרב? ... ובפרט שבשירת הים אמרו משה ובנ"י "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך גו' מקדש אדני כוננו ידיך" — כלומר, שעמדו ליכנס לארץ ולזכות לבית מקדש נצחי!

פירושו זה — תמוה לא רק ע"פ פשוטו של מקרא, אלא אפילו ע"ד הרמז (כלשון רש"י: "רמז לבית ראשון") תמוה הדבר:

כו. ענין הבי¹⁴⁰:

על הפסוק¹⁴¹ "ונתתי פני בנפש האוכלת את הדם והכרתי אותה מקרב עמה" — מעתיק רש"י את התיבות "ונתתי פני", ומפרש: "פנאי שלי, פונה אני מכל עסקי ועוסק בו".

וצריך להבין:

(א) הפירושו ד"פני" בכל מקום הוא — "פנים", וא"כ, מדוע משנה רש"י מפשטות הכתוב ומפרש "פני" מלשון "פנאי"?

(ב) מהו החומר המיוחד באיסור דאכילת דם יותר משאר איסורי כרת שבתורה, עד כדי כך, ש"פונה אני מכל עסקי ועוסק בו"?

(ג) שאלה נוספת שלא העירו אודותה — מכיון שרש"י מפרש רק תיבת

139) פרש"י ס"פ תשא — מעירובין נד, ב. 140) ראה קובץ הערות וביאורים (גליון לד) אות ח. 141) פרשתנו יז, י.

וציין לפניו סימן של סיום הפירוש שלפנ"ז כו'.

ובנדוד, התיבות "אשר אני מביא אתכם שמה" שבפירוש רש"י – אינם "דיבור-המתחיל", כי אם, חלק מפירוש רש"י בהמשך להתחלת פירושו, לאחר שהעתיק מהפסוק את התיבות "כמעשה ארץ מצרים" – התחלת הפסוק, לא מפני שכוונתו לפרש תיבות אלו בלבד, כי אם, כדרכו בכמה מקומות שמעתיק את התיבות הראשונות (ללא הוספת "וגו") בתור התחלת פירוש התוכן הכללות הפסוק.

ומבאר רש"י, שבפסוק זה – ב' ענינים: (א) "כמעשה ארץ מצרים גו" וכמעשה ארץ כנען גו", כלומר, מצבה של ארץ מצרים וארץ כנען בכללותה – "מעשיהם של מצריים ושל כנענים מקולקלים מכל האומות", (ב) "אשר ישבתם בה גו" אשר אני מביא אתכם שמה", כלומר, מצבו של המקום המיוחד שבו ישבו או יתיישבו בני" בארץ מצרים וארץ כנען גופא – "אותו מקום שישבו בו ישראל (בארץ מצרים, "אשר ישבתם בה") מקולקל מן הכל", ו"אותן עממין שכבשו ישראל (בארץ כנען, "אשר אני מביא אתכם שמה") מקולקלים יותר מכולם".

כלומר: רש"י מפרש ש"אשר ישבתם בה" ו"אשר אני מביא אתכם שמה" לא קאי על ארץ מצרים וארץ כנען בכללותה, כי אם, על המקום המיוחד שבו ישבו או יתיישבו בני" בארץ מצרים ובארץ כנען, היינו, כשם שמעשיהם של מצריים ושל כנענים ככלל מקולקלים מכל האומות, כך בנוגע למצריים וכנענים עצמם – שבאותו המקום שישבו בו ישראל (במצרים, ארץ גושן) ושכבשו ישראל (בארץ כנען) ישבו המקולקלים ביותר שביניהם.

[ומה שהעירו¹⁹⁸ מהמדובר בהתוועדות שלפנ"ז¹⁹⁹ שיעקב לא פחד לרדת מצרימה אף שידע שהמצריים שטופי זמה כו', מפני שיוסף הודיעו שנותן להם ארץ מיוחדת שיגורו בה לבדם – הרי פשוט שאין הכוונה לומר שלפני בואם של ישראל לארץ גושן לא היתה מקום ישוב בני-אדם... אדרבה: מפורש בקרא²⁰⁰ "במיטב הארץ... בארץ גושן", ומכיון שכן, בודאי ישבו בה בני-אדם, ואדרבה – חשובי המצריים! ובמילא, מובן שפיר ש"אותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל" – לפני שבאו ישראל להתיישב בארץ גושן].

ועפ"ז יש לבאר כמה פרטים בדיוקי הלשונות בפירוש רש"י, ו"תן לחכם ויחכם עוד"²⁰¹.

מ. הביאור בפרש"י על הפסוק "כזאת גו":

198) קובץ הערות וביאורים (גליון לד) אות י. (199) שיחת ש"פ ריגש ש.ו. סכ"ד (התוועדות ח"ב ע' 272) ואילך. (200) ריגש מז, ה. (201) משלי ט. ט.

ציווי זה – "בזאת יבוא אהרן אל הקודש וגו'" – נאמר לאחרי שאירע כבר חטא העגל, ובמילא, היתה אפשרות ונתינת מקום לחטאים נוספים, ח"ו, שיגרמו לחורבן ביהמ"ק, כך שקיומו יהי' ת"י שנים בלבד (שהרי כלפי שמיא גליא כו').

וענין זה נרמז ונתגלה לבנ"י – "בזאת, גימטריא שלו כו' רמז לבית ראשון":

הבן חמש למקרא וזכר מה שלמד בפ' כ"השא²⁰² שלאחרי חטא העגל אמר הקב"ה למשה רבינו "ועתה הניחה לי וגו'", ומפרש רש"י: "עדיין לא שמענו שהתפלל משה עליהם והוא אומר הניחה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם". ואכן, תפלתו של משה הועילה לבטל את חומר הגזירה כו' – "שמעתי אליך מלכותם יחד וכו'"²⁰³.

ועד"ז יש לומר גם בנדו"ד – שההודעה ד"בזאת יבוא אהרן אל הקודש", גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון, היא בכחינת פתיחת פתח להודיע לישראל שהדבר תלוי בהם, היינו, שכאשר יתפללו להקב"ה, וישמעו בקולו כו', אזי יבטלו את הגבלת מספר השנים – "ארבע מאות ועשר" – דבית המקדש.

ועוד יש לומר – באופן נעלה יותר:

"גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון" – אינו בהכרח דבר בלתי-רצוי, היינו, שלאחרי ת"י שנים יהי' חורבן וגלות כו'; אדרבה – ענין זה יכול להיות למעליותא, היינו, שלאחרי ת"י שנים דבית ראשון יהי' תיכף ומיד ביהמ"ק נעלה יותר – "מקדש אדני כוננו ירך", בית נצח²⁰⁴.

דוגמא לדבר: בפרשת העקדה נאמר "קח נא את בנך גו' והעלהו לעולה"²⁰⁵, ואח"כ נאמר "אל תשלח ירך אל הנער"²⁰⁶ – "אמר לו הקב"ה... כשאמרתי לך קח... לא אמרתי לך שחטתה, אלא העלהו, אסקתי אחתי"²⁰⁷, ועאכו"כ בנדו"ד – שאין זה ציווי או פסוק מפורש בתושב"כ, כי אם, רמז בפירוש רש"י – שלא נרמז שיהי' ענין של חורבן וגלות ח"ו, כי אם, גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון, ובמילא, לאחרי ת"י שנים, יכול להבנות תיכף ומיד בית-מקדש נעלה יותר מקודמו, בית נצח.

מא. ביאור ההוראה מהזהר והערות אמו"ר בפרשתנו:

בהמשך דברי ר' חייא אודות הליכתו לר' שמעון ללמוד "פרשתא דפסחא", מספר, "עד דהוינא אזיל שמענא קלא דאינון גוברין והוו אמרין שיד מזמור לבני קרח גדול ה' ומהולל מאד וגו', מאי שיר מזמור, אלא הכי תאנא

(202) לב, י. (203) פרש"י שם, לד. (204) זח"ג רכא, א (ועד"ז שם ח"א כח, א). (205) וירא כב, ב. (206) שם, יב. (207) פרש"י עה"פ. וראה ב"ר פכ"ו, ח.